

Program rozvoja obce
Programovacie obdobie 2024 – 2030

PROGRAM ROZVOJA OBCE

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2024 – 2030

Formulár č. Ú1 – Hlavička dokumentu PRO

Názov:	Program rozvoja obce Hlivištie na obdobie 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	Košický kraj, okres Sobrance, obec Hlivištie
Schvaľovací orgán:	Obecné zastupiteľstvo obce Hlivištie
Územný plán obce schválený:	2008
Dátum schválenia PRO:	
Gestor tvorby PRO:	Obec Hlivištie
Dátum platnosti:	2024 – 2030
Verzia:	3.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Základné údaje	
Kraj:	Košický kraj
Okres:	Sobrance
Región:	Zemplín
Poloha:	48°48'18"S 22°13'05"V
Nadmorská výška	262 m .m.
Rozloha	2 021 ha; 20,21 km ²
Počet obyvateľov	355
Hustota obyvateľstva:	17,56
Nacionálne:	
PSČ:	073 01
ŠÚJ	00325163
EVČ	SO
Tel. predvoľba:	+421-56
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obec Hlivištie, Obecný úrad Hlivištie, 073 01
Web:	www.obechlivistia.sk
E-mail:	obec@obechlivistia.sk
Telefón	6522317

Program rozvoja obce
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PRO

Názov dokumentu

- Program rozvoja obce Hlivišťa na roky 2024 – 2030

Forma spracovania

- starosta obce,
- poslanci obecného zastupiteľstva
- s pomocou externého odborníka (spolupráca),

Riadenie procesu spracovania

- pracovná skupina pracovala v zložení:
- starosta obce,
- poslanci obecného zastupiteľstva
- s pomocou externého odborníka

Obdobie spracovania

- PRO sa začal aktualizovať začiatkom roka 2024

Financovanie spracovania

- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce.

Obsah

Úvod.....	5
Cieľ 1 Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko	9
Cieľ 2 Zelenšie Slovensko	9
Cieľ 3 Prepojenejšie Slovensko	10
Cieľ 4 Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko	10
Cieľ 5 Európa bližšie k občanom.....	11
Analytická časť PRO	12
1. Základná charakteristika obce	14
1.1 História obce	14
1.2 Prírodné pomery	15
1.3 Technické pomery.....	15
1.4 Doprava.....	15
1.5 Životné prostredie	16
1.6 Obyvateľstvo.....	18
Graf č. 1 Historický vývin počtu obyvateľov	18
Vzdelanie a zamestnanosť	19
1.7 Bývanie	20
1.8 Školstvo a vzdelanie	21
1.9 Sociálna sféra.....	21
1.10 Zdravotníctvo	22
1.11 Kultúra – deti, mládež, dôchodcovia.....	22
1.12 Ubytovacie zariadenia.....	22
1.13 Služby -Stravovacie a reštauračné služby	23
1.14 Cestovný ruch.....	23
1.15 Rekapitulácia rozpočtu obce za roky 2017 – 2022	24
1.16 Samospráva	24
1.17 Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia a analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie územia	25
1.18 Analýza silných a slabých stránok územia.....	26
2. Strategická časť.....	30
1.22 Rozpočet a finančné hospodárenie obce	30
1.23 Zhodnotenie realizácie predchádzajúceho PRO.....	31
Analýza vonkajšieho prostredia.....	39
STEER analýza	41
2. Strategická časť.....	42
2.1 Vízia územia	42

Program rozvoja obce
Programovacie obdobie 2024 – 2030

3. Programová časť	45
3.1. Akčné plány	46
PRIORITA 1	46
Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti.....	46
PRIORITA 2	49
Zvýšenie kvality spoločenského života a podnikania.....	49
PRIORITA 3	50
Skvalitnenie životného prostredia.....	50
PRIORITA 4	54
Cestovný ruch a rozšírenie ponuky voľno časových aktivít.....	54
4. Realizačná časť	56
4.1. INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PRO HLIVIŠTIA.....	56
4.2. SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA NAPŔŔANIA PRO	58
4.3. Akčný plán.....	60
5. Finančná časť	61
5.1. Finančný plán.....	61
6. Záver	62
7. Prílohy PRO.....	63
7.1. Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO	63

ÚVOD

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv. Program rozvoja obce Hlivišťa s výhľadom do roku 2030 (PRO) je strednodobý strategický dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a je vypracovaný v súlade so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie obce. Na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja, ktorý vychádza z PHSR Košického samosprávneho kraja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom rozvoja obce Hlivišťa sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Hlivišťa, ktorý vychádza z predošlého PRO Hlivišťa. Tento dokument na základe výsledkov ročného hodnotenia bude sa priebežne aktualizovať a dopĺňať.

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov s názvom Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, ktorý definuje Program rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnuť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PRO nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov

Program rozvoja obce
Programovacie obdobie 2024 – 2030

a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Program rozvoja rieši ekonomický, sociálny a kultúrny rozvoj obce Hlivišťa, je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie.

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním:

1. Miestnej úrovni

- **Územný plán obce,**
- **Program rozvoja obce,** ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce,
- **Viacročný rozpočet.**

2. Národnej úrovni

Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027 schválená uznesením vlády SR č. 253 z 06.04.2022 a následne schválená Európskou komisiou vykonávacím rozhodnutím komisie z 18.07.2022.

Program Slovensko 2021 – 2027 schválený uznesením vlády SR č. 426 z 28.06.2022..

Stratégia financovania EFRR, ESF+, KF, FST a ENRAF na programové obdobie 2021 – 2027. Stratégia financovania Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Fondu na spravodlivú transformáciu a Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu na programové obdobie 2021 – 2027, bola schválená uznesením vlády SR č. 267 z 12. apríla 2022.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR KSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.

Významnými faktormi rozvoja regiónov sú ekonomická výkonnosť a regionálna konkurencieschopnosť. Košický kraj patrí k najvýznamnejším hospodárskym priestorom Slovenska, ktorého ťažiskovými ekonomickými odvetviami sú priemysel, stavebníctvo a poľnohospodárstvo. Z priemyselných odvetví sú to hlavne výroba kovov, strojársky, ťažobný priemysel, priemysel palív a energetiky, potravinársky a intenzívne sa rozvíjajúci IT sektor. Priemyselne najrozvinutejšie je krajské mesto Košice, ktoré je administratívnym, priemyselným, obchodným, ekonomickým, vzdelávacím, inovačným i kultúrno-historickým centrom celého regiónu. K najväčším konkurenčným výhodám Košického kraja patrí významný inovačný a výskumný potenciál regiónu a intenzívne sa rozvíjajúci IT sektor, diverzifikovaná hospodárska základňa podporená početnosťou malých a stredných podnikov, perspektívne zásoby obnoviteľných zdrojov energie, vytvorený integrovaný dopravný systém pre región východného Slovenska, ako aj významné kultúrne a prírodné bohatstvo pre rozvoj cestovného ruchu. Z pohľadu sociálneho rozvoja meraného

prostredníctvom indexu sociálneho pokroku, ktorý hovorí o naplnení základných ľudských potrieb, blahobytu a príležitostí, je dôležitý postupný rast spokojnosti a kvality života obyvateľstva a vyrovnanie regionálnych disparít.

Víziou Košického samosprávneho kraja je do roku 2030 chce byť sociálnejší, zelenší, dostupnejší, inteligentnejší a pracovne atraktívnejší kraj

Za účelom naplnenia stanovenej vízie bola definovaná štruktúra cieľov skladajúca sa z hlavného cieľa a strategických cieľov, ktoré majú prispieť k jeho naplneniu. Hlavný cieľ je zameraný na samotného prijímateľa benefitu v podobe obyvateľa kraja. Košický samosprávny kraj má za to, že hlavnou myšlienkou zriadenia regionálnej a miestnej samosprávy je práve zlepšenie identifikácie potrieb a problémov na lokálnej úrovni a zabezpečenie ich efektívnejšieho riešenia z pozície samosprávy. Z tohto dôvodu bol hlavný cieľ stanovený nasledovne:

Zvýšiť životnú úroveň obyvateľov Košického kraja

Hlavný cieľ plánuje Košický samosprávny kraj spolu s partnermi dosiahnuť prostredníctvom 7+1 špecifických cieľov, ktoré odrážajú kompetencie vyššieho územného celku, ako aj kompetencie obcí a miest s cieľom rešpektovať princípy regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. 7+1 špecifických cieľov plne zohľadňuje výsledky analýz súčasného stavu územia, analýzu potrieb kľúčových aktérov, ako aj spoločné východiská európskych a národných politík, zároveň poukazujú na komplexný rozvoj územia a definujú nevyhnutné predpoklady a intervencie pre naplnenie stanovených špecifických cieľov v Košickom kraji¹.

Finančné zabezpečenie v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 134/2020Z.z., sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach:

Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Košický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.

- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.

¹ PHSR Košického samosprávneho kraja

Program rozvoja obce
Programovacie obdobie 2024 – 2030

- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje z Programu Slovensko v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty v súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu rozvoja obce Hlivišťa. Ide o nasledovné strategické dokumenty:

Ako podporné materiály pri vypracovaní Programu rozvoja obce Hlivišťa boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania. Obec Hlivišťa má následne možnosť čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov.

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie z Operačného programu Slovensko.

Program rozvoja obce Hlivišťa
 Programovacie obdobie 2024 – 2030

Operačný program Slovensko sa člení na 5 cieľov politiky súdržnosti :

Cieľ 1 Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko

Európsky cieľ politiky 1	Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa
Podpora	vedy, výskumu a inovácií
	digitalizácie,
	posilnenie malých a stredných podnikov
	rozvoj zručností
	digitálnej pripojiteľnosti
Investície do vedy, výskumu a inovácií prinesú lepšie a kvalitnejšie pracovné miesta a tým aj dôstojnejší život ľudí v regiónoch.	

Cieľ 2 Zelenšie Slovensko

Európsky cieľ politiky 2	Zelenšia, nízko uhlíková Európa
Podpora	energetickú efektívnosť,
	znižovanie emisií skleníkových plynov,
	energiu z obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie energie reflektujúc aj globálnu situáciu a potrebu znižovania závislosti slovenskej ekonomiky
	investície na adaptáciu na zmenu klímy
	prístupu k vode
	posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, ako aj udržateľnú mestskú mobilitu
Podstatná časť zdrojov z nových eurofondov pôjde na ochranu prírody a životného prostredia. Na ochranu prírody a biodiverzity je vyčlenených 721 miliónov eur, najmä na podporu chránených častí prírody a krajiny (248 mil. eur) a prieskum, sanáciu a monitorovanie environmentálnych záťaží (239 mil. eur). Pre zdravší život v mestách a obciach budú dôležité investície do udržateľnej mestskej mobility (891 mil. eur), medzi nimi aj investície do ekologickej verejnej dopravy (491 mil. eur) a cyklodopravy (100 mil. eur).	

Program rozvoja obce Hlivištia
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Cieľ 3 Prepojenejšie Slovensko

Európsky cieľ politiky 3	Prepojenejšia Európa
Podpora	rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej transeurópskej dopravnej siete
	Rozvoj vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility
Významná časť nových eurofondov je určená na riešenie problémov, ktoré boli v minulosti zanedbávané – budovanie a opravy ciest I. triedy (241 mil. eur), ciest II. a III. triedy (169 mil. eur) a rekonštrukcie miestnych komunikácií (62 mil. eur).	

Cieľ 4 Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko

Európsky cieľ politiky 4	Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa
Podpora	prístupný trh práce,
	kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, získanie zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu na základe potrieb trhu práce
	aktívne začlenenie a podporu dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít, rodinné poradne
	podporu sociálnych inovácií a potravinovú a materiálnu pomoc pre najodkázanejšie osoby.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Cieľ 5 Európa bližšie k občanom

Európsky cieľ politiky 5	Európa bližšie k občanom
Podpora	hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni integrovaným prístupom, a to aj prostredníctvom podpory kultúry a prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu, verejných športovísk a bezpečnosti v regiónoch Slovenska.

Špecifickým cieľom v novom programovom období je **Fond spravodlivej transformácie**, ktorý pomôže riešiť sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky regiónom, ktorých sa týka prechod na uhlíkovú neutralitu. **Z balíka 441 mil. eur** môžu čerpať región horná Nitra, Košický a Banskobystrický kraj. **Celková výška zdrojov z fondov EÚ pre Program Slovensko je 12,594 mld.**

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR
DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
DOTÁCIE MINISTERSTVA INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE SR
DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY SR
EKOFOND SPP
WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)
NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS NADÁCIA PONTIS

ANALYTICKÁ ČASŤ PRO

Analytická časť PRO obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Hlivišťa na roky 2024 – 2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka č. 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad
PHSR Košického samosprávneho kraja	2016-2022	regionálna	http://web.vucke.sk
Územný plán veľkého územného celku Košického kraja	priebežne	regionálna	http://web.vucke.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk
Program Slovensko 2021 . 2027	do 2027	národná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka

Tabuľka č. 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	www.obechlivistia.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk/SODB/ www.upsvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Bývanie	Obec	

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021	datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.obechlivistia.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Centrum vedecko-technických informácií	www.obechlivistia.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec	www.obechlivistia.sk
Sociálna sféra	Obec Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.obechlivistia.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

1. Základná charakteristika obce

1.1 História obce

Prvú správu o Hlivištiach poznáme až z roku 1448. Pravda, vtedy už jestvovali a patrili šľachticom z Michaloviec. V písomnostiach z 15. a 16. storočia sa vyskytujú v skomolených, resp. maďarizovaných tvaroch pôvodného názvu Hlivište, koreniaceho v slove hlivieť. Predpokladáme, že názov mal najskôr funkciu chotárneho názvu a následne, po vzniku sídliska stal sa miestnym názvom. Ako chotárny názov ho zaiste používali obyvatelia blízkej staršej slovenskej dediny a takou bol Jasenov. Založenie sídliska predpokladáme v 20.-30. rokoch 15. storočia usadlíkmi podľa zákupného práva. Šoltýstvo tam jestvovalo aj v 16. storočí. Hlivišťa v 15.- 17. storočí patrili šľachticom z Michaloviec a Tibavy ako majetková súčasť panstva Jasenov. V Hlivištiach roku 1549 okrem šoltýsa bolo osemnásť poddanských domácností. Desiat' sedliackych na celých, jedenásta na polovičnej usadlosti. Sedem domácností bolo želiarskych. Začiatkom druhej polovice 16. storočia došlo k úbytku sedliakov a úpadku dediny. V roku 1567 hospodárili len štyria sedliaci, jeden na celej a traja na polovičných usadlostiach, takže boli zdanení od dva a pol porty. V roku 1588 hospodárili tri domácnosti na polovičných, dve na štvrtinových usadlostiach, zdanené boli od dvoch port:, dve domácnosti si stavali nové domy, preto daň v ten rok neplatili. Tri rodiny boli želiarske. Šoltýsovi patrili pozemky v rozsahu celej sedliackej usadlosti. tri rodiny boli slobodnícke. V roku 1599 stálo v sídlisku okrem domu šoltýsa štrnásť obývaných poddanských domov. Na prelome 16. a 17. storočia boli Hlivišťa stredne veľkou dedinou s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom. V 17. a začiatkom 18. storočia poddaných ubúdalo. V roku 1715 tam hospodárilo sedem a v roku 1720 osem sedliackych domácností. Z polovice 18. storočia sú doklady o tamojšej gréckokatolíckej farnosti. V druhej polovici 18. storočia boli Hlivišťa dedinou so slovenským obyvateľstvom. Podľa urbára z roku 1549 bol šoltýs povinný každý rok vyplatiť zemepánom jeden zlatý a odovzdať zajaca a krahulca. sedliacka domácnosť na celej usadlosti platila daň jeden zlatý, odovzdávala ročného brava a voz dreva. Podobné povinnosti mali tamojší obyvatelia v 15. aj 16. storočí².

² PHaSR mikroregiónu BOROLO

1.2 Prírodné pomery

Hlivištia ležia v nadmorskej výške okolo 262 m. v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny na naplavovaných kuželoch Žiarovnického potoka v Podvihorlatskej pahorkatine, ktorú tvorí južná a juhozápadná časť chotára, severnú a severovýchodnú časť zaberajú strmé, hlbokými dolinami rozrezané svahy Popričného s listnatým lesom. Južnú a juhovýchodnú časť extravilánu obce tvoria polia a lúky, severnú a severovýchodnú časť tvoria lesy a strmé hlbokými dolinami rozrezané svahy Popričného vrchu. Medzi chránené územia v Chránenej krajinej oblasti Vihorlat patrí ŠPR Drieň, k.ú. Hlivištia, vyhlásená v r. 1993 s výmerou 11,25 ha. Je to lesné a lesostepné spoločenstvo na skalnom podloží s masovým výskytom drieňa (*cornus mas*)³.

1.3 Technické pomery

Obec susedí s katastrálnymi hranicami obcí: v severovýchodnej časti s obcou Ruská Bystrá, v západnej časti s obcou Podhorod' a Choňkovce, z južnej časti s obcou Baškovce, z juhozápadnej časti s obcou Jasenov, zo západnej a severozápadnej časti s obcou Vyšná Rybnica.

Obec má vybudovanú následnú technickú infraštruktúru

Tabuľka č. 3: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno
ČOV	Kanalizácia napojená na Sobrance
plyn	áno
elektrina	áno
verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
operátor mobilný	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

1.4 Doprava

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré sú vzdialené cca 7 km a na mesto Michalovce, ktoré sú vzdialené 25 km. Obec je napojená na dopravný systém cestou III/050239 Sobrance - Hlivištia s napojením na nadradený dopravný systém - cestu I/50 Košice – Michalovce. Do stredu obce vedie cesta III/050239.⁴

³PHaSR mikroregiónu BOROLO

⁴ ÚPO Hlivištia

1.5 Životné prostredie

Územie je charakteristické pahorkatinným terénom s vysokým percentom lesných pôd. Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty predstavujú diferenciaciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcu kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území. Stupeň ekologickej stability územia sa hodnotí podľa miery kvality vegetácie a jej zastúpenia v katastrálnom území na základe metodických pokynov. Táto hodnota vyjadruje kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v katastrálnom území.

O úrovni stupňa ekologickej stability katastrálneho územia v roku svedčia údaje v nasledovnej tabuľke č. 4:

Rok	OP (ha)	Vinice (ha)	Záhrady (ha)	OS (ha)	TTP (ha)	Suma PP (ha)	LP (ha)	Vodná plocha (ha)	Zast. plocha (ha)	Ost. plocha (ha)	Celkom (ha)	ES
1994	161,61	0,00	18,89	1,44	209,9	461,44	1446,58	5,16	15,06	07	2020,94	3,87
2011	233	0,00	18	15	195	461	1468	24	24	63	2021	4,16

PHaSR Mikroregiónu Borolo

OP- Orná pôda

OS- Ovocné sady

TTP- Trvalé trávne porasty

PP- Poľnohospodárska pôda

LP- Lesná pôda

ES- Koeficient ekologickej stability

Na základe tejto klasifikácie sme získali priemernú hodnotu stupňa ekologickej stability za celé katastrálne územie obce Hlivišťa. Táto hodnota vyjadruje kvalitatívnu mieru ekologickej stability. Hodnota stupňa ekologickej stability 4,16 nám vyjadruje, že riešené územie patrí do krajiny s vysokým stupňom ekologickej stability, čo znamená z celkového pohľadu, že v riešenom území ekologické väzby nie sú silne narušené.

Pre porovnanie – priemerná hodnota SES v okrese Michalovce dosahuje 2,51. Katastrálne územie obce Remetské Hámre dosahuje 4,67. Vysoká nad Uhom – 1,64 a Veľké Kapušany – 1,85. Vysoký stupeň ekologickej stability obce Hlivišťa je spôsobený vysokým podielom lesa a trvalých trávnych porastov, najmenej ornej pôdy /percento zornenia 39,36/ v katastrálnom území obce a plošne vysokým zastúpením väzieb na ekologicky významné segmenty.

Vysoký stupeň ekologickej stability územia je jednou z podmienok pre využitie potenciálu pre realizáciu ekologicky vhodných foriem cestovného ruchu.

Program rozvoja obce Hlivištia
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Obec Hlivištia sa nachádza na predhorí a vo vlastnom pohorí orografického celku Vihorlat. Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Pôdy v širšom dotknutom území sa vyznačujú pásmovitosťou pôdných typov v smere od severu na juh v poradí od najnižších polôh po najvyššie: fluvizeme, pseudogleje, kambizeme a andozeme. Na fluvizeme nadväzujú na miernejšie uklonených svahoch predhoria Vihorlatu pseudogleje nasýtené z polygenetických hĺn, sprievodné černice glejové prekryté. Vlastné svahové polohy Vihorlatu pokrývajú kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité a piesčito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: na alúviu Žiarovnice a málo sklonitom predhorí Vihorlatu zväčša ako orné pôdy, smerom k lesným komplexom pohoria sa zvyšuje zastúpenie trvalých trávnych porastov. Rankrová pôda v riešenom území tvorí subtyp rankrová pôda andosolová. Tento subtyp má vysokú akumuláciu humusu v celom profile. Vyvinul sa na andezitových aglomerátových tufoch. Má vysoký obsah skeletu, je štruktúrny, kyprý, prevzdušnený a priepustný. Odlišnosť fyzikálno-mechanických vlastností a polohy na svahu (sklonitosť) jednotlivých pôdných predstaviteľov sa odráža v ich ohrozenosti vodnou eróziou a v náchylnosti na kontamináciu. Náchylnosť pôd na mechanickú (fyzikálnu) degradáciu súvisí jednak s vlastnosťami pôd (zrornosť, obsah humusu, pôdna reakcia, atď.) a zároveň so spôsobom a intenzitou ich využívania (zhutňovanie podorníčia ťažkou mechanizáciou, pokles humusu najmä v ornici vplyvom dlhodobého uprednostňovania priemyselných hnojív pred organickými, zvýšená plošná erózia). V severnej časti riešeného územia (Atlas krajiny SR, 2002) sa nachádzajú prevažne stredne až slabo odolné pôdy proti kompácii, v južnej časti ide o pôdy silne odolné proti kompácii. Náchylnosť na vodnú eróziu determinuje sklonová expozícia a charakter vegetačného pokryvu (najmä prítomnosť súvislého lesného porastu). Podľa Atlasu krajiny SR sú vrcholové a svahové zalesnené polohy odolné voči vodnej erózii, poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine v predpolí Vihorlatu má strednú až stredne slabú odolnosť voči vodnej erózii.⁵

⁵ ÚPO Hlivištia

1.6 Obyvateľstvo

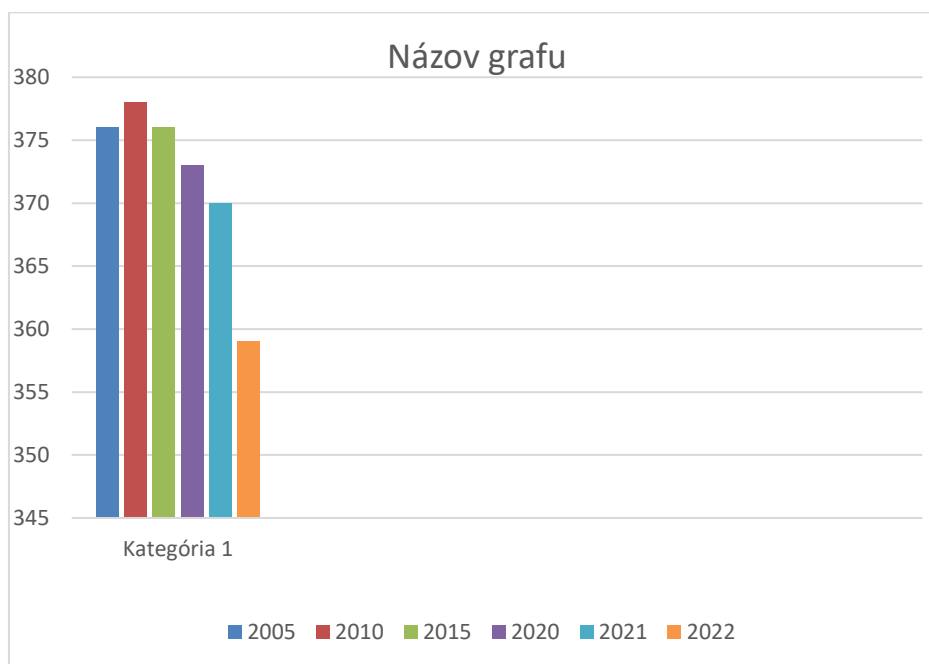
V obci Hlivištia v roku 2023 žilo 363 trvale bývajúcich obyvateľov. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 2021ha, priemerná hustota osídlenia 17,56 obyvateľov na 1 km². K najvýraznejšiemu poklesu obyvateľov bolo v roku 2022.

Tabuľka č. 5 Obyvateľstvo

Rok / počet obyvateľov					
2005	2010	2015	2020	2021	2022
376	378	376	373	370	359

Vlastné zisťovanie z obce

Graf č. 1 Historický vývin počtu obyvateľov

Veková štruktúra obyvateľstva

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje zastúpenie hlavných ekonomických aktívnych skupín v roku 2022 k 31.12: 363 obyvateľov

- predproduktívny vek 0 - 14 rokov 40
- produktívny vek 15 - 62 rokov u žien 121
- 15 - 62 rokov u mužov 109

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

- posproduktívny vek 62 a viac - ženy 48
62 a viac - muži 45

Vo vekovej štruktúre obyvateľstva obce v dôsledku menšieho počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti poproduktívnym, môžeme očakávať demografický problém prestarnutia obyvateľstva, ktorý prinesie problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva.

Vzdelanie a zamestnanosť

Tabuľka č. 6 Štruktúra obyvateľstva podľa ukončeného vzdelania v roku 2022

Ukončené školské vzdelanie	Počet obyvateľov
Základné	28
Učňovské (bez maturity)	34
Stredné odborné (bez maturity)	16
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	23
Úplné stredné odborné(s maturitou)	55
Úplné stredné všeobecné	106
Vyššie	7
Vysokoškolské	46
Ostatní bez udania školského vzdelania	0
Ostatní bez školského vzdelania	0
Deti do 16 rokov	48
Spolu	363

Vlastné zisťovanie z obce

Vývoj nezamestnanosti

Priemerný ročný počet dlhodobo evidovaných nezamestnaných v obci v roku 2011 bolo 39 ľudí, v roku 2014 bolo 29 ľudí, v roku 2020 bolo 15 ľudí, v roku 2021 bolo 12 ľudí a v roku 2022 bolo 12 ľudí.

Tabuľka č. 7: Miera nezamestnaných

Miera nezamestnaných					
Rok	2011	2014	2020	2021	2022
Obyvateľstvo	39	29	15	12	12

Vlastné zisťovanie z obce

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou, a v poľnohospodárstve.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec má k dispozícii čiastočné informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktoré pracujú v zahraničí.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Uvedené údaje odzrkadľujú stagnáciu počtu nezamestnaných a na druhej strane dochádza k odlivu obyvateľstva za prácou z nášho územia. V dôsledku tejto skutočnosti obec zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji ekonomiky a preto by mala podporovať aktivity podnikateľského sektora pri vytvorení nových pracovných miest.

NEZAMESTNANÍ a ZAMESTNANCI S NÍZSKYM VZDELANÍM

V spolupráci s ÚPSVaR Sobrance obec organizuje verejnoprospešné práce alebo menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce.

1.7 Bývanie

Domový a bytový fond

V obci výrazne prevláda 1 – 2 podlažná zástavba rodinnými domami (prevažne povojnová zástavba). Stavby sú situované okolo ciest a spravidla majú predzáhradku, dvor a záhradu. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. Väčšina domov je v dobrom stavebno - technickom stave. Domy majú prevažne manzardové a sedlové strechy. Zástavba poväčšine pozostáva z domov, ktoré boli postavené po roku 1945. V rokoch 2015-2020 nebol skolaudovaný ani jeden dom. V roku 2021 jeden.

Tabuľka č. 8: Rodinné domy a byty

Rok	Rodinné domy			Byty			
	Domy spolu	Trvale obývané domy	Neobývané domy	Byty spolu	Trvalo obývané byty v rodinných domoch	Neobývané byty	Neobývané byty vyčlenené na rekreáciu
2022	126	109	17	126	109	17	17

Vlastné zisťovanie z obce

Tabuľka č. 9: Výstavba rodinných domov

Obec	
Obdobie výstavby	Rodinné domy
2001 - 2022	2

1.8 Školstvo a vzdelanie

V obci sa nachádza materská škola od roku 1976. Základná škola v ktorej sa vyučoval 1 stupeň, zanikla v roku 1978. Žiaci navštevujú základnú školu v Sobranciach.

1.9 Sociálna sféra

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu.

Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Hlivištia v budúcnosti nepočíta s nárastom počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku. Je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby pre potreby obyvateľov obce sa zatiaľ neposkytujú v obci, ale sú zabezpečené v dostupných zariadeniach. V blízkosti obce sa nachádzajú sociálne zariadenia Zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby Sobrance, Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) Anna-Mária, v Horni, Zariadenie opatrovateľskej služby n.o. ReSocia v Remetských Hámroch. Domov na polceste ReSocia n.o. Petrovce. Zariadenie pre Seniorov v Koromli. Dom sociálnych služieb Michalovce. Zariadenie pre seniorov Michalovce a Harmónia – zariadenie sociálnych služieb Strážske.

Veková štruktúra obyvateľstva nám zatiaľ neukazuje demografický problém, ale v blízkej budúcnosti bude počítať s prestarnutím obyvateľstva a tým súvisiaci sociálny problém. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

1. rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
 - a. poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia.
 - b. nepriaznivého zdravotného stavu, jedným z riešení je denný stacionár novostavba alebo rekonštrukcia starého domu,
 - c. dovŕšenia dôchodkového veku,
 - d. zariadenie opatrovateľskej služby - terénnej sociálnej služby
 - e. jedáleň pre dôchodcov
 - f. rozšírenie činnosti klubu dôchodcov a klub pre mládež
2. rekonštrukcia centra obce so zameraním na vybudovanie relaxačnej a oddychovej zóny – parková zeleň, lavičky....
3. dobrovoľné rekonštrukčné práce podporou dotácií a grantov na verejných priestranstvách pred obydliami spoločensky neprispôsobivých obyvateľov v rámci komunit osôb odkázaných na pomoc, aby sa u nich vytvoril pocit zodpovednosti a potreba začlenenia sa do spoločenského života v obci
4. dobudovanie športového areálu – aktivita pre mládež vo voľnom čase
5. riešenie denného stacionára, alebo domov sociálnych služieb a to v priestoroch bývalej základnej školy.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

1.10 Zdravotníctvo

Zdravotnícke zariadenia sa v obci nenachádzajú.

Pre dostupnosť zdravotníckych zariadení v Sobranciach sa ani v budúcnosti nepočíta so zriadením týchto zariadení.

1.11 Kultúra – deti, mládež, dôchodcovia

V obci sa pravidelne každoročne realizujú: Deň zeme, stávanie mája, Deň deti, Hlivištký deň, úcta k starším, Mikuláš a Silvester.

Tabuľka č. 10: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	nie	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklórny súbor	nie	Športový klub	nie

Zdroj: Obecný úrad

Kultúrno-spoločenský život v obci je pomerne bohatý. Počas roka sa tu koná viacero rôznych podujatí, organizovaných pre niektoré špecifické skupiny obyvateľstva, ako aj pre širokú verejnosť. Ďalšie podujatia (pre deti a žiakov) sú realizované v rámci materskou školou.

Tabuľka 11: Kultúrno-spoločenské a športové podujatia organizované v obci počas roka

Mesiac	Podujatie
Január	Ples
Február-marec	
Máj	Stávanie mája
Jún-júl	MDD
August	Deň Hlivišťanov
November	Úcta k starším
December	Silvester

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných obciach, aj v obci Hlivišťa má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. V obci sa nachádza Gréckokatolícky kostol zasvätený sv. veľkomyšníkovi Jurajovi.

1.12 Ubytovacie zariadenia

Ubytovacie zariadenia v obci chýbajú a to aj z toho dôvodu, že nie je rozvinutý cestovný ruch.

1.13 Služby -Stravovacie a reštauračné služby

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce nevlýva na finančné možnosti obce a obyvateľstva. Všetky podnikateľské subjekty pôsobia na komerčnej báze. Niektorí podnikatelia majú len sídlo v obci a svoju podnikateľskú aktivitu vykonávajú mimo obce.

Stravovacie zariadenia sa v obci nenachádzajú, najbližšie sú v Sobranciach, motorest Rybníčka a Dolina vo Vyšnej Rybnici.

1.14 Cestovný ruch

Cestovný ruch v obci neexistuje. Je potrebné sa zamerať na pešiu turistiku, propagácia prírody a krajiny.

Časy, keď vrcholom našich cestovateľských snov bol autobusový zájazd do Chorvátska, Bulharska alebo dokonca po roku 1989 až do Grécka, sú pomaly preč. Nová doba prináša so sebou nové trendy. Tak, ako sa mení svet - zdokonaľujú sa technológie, ľudia hľadajú lepšie zážitky, mení sa aj cestovný ruch. Aké sú teda nové trendy v cestovaní? Dosiahnúť, zdolať, zvládnuť. Cestujúci začínajú byť „unavení“ z obyčajného navštevovania krajín, pasívneho prezerania pamiatok, máčania sa v mori, či prechádzok po prírode. Najnovšie ich láka dosiahnuť niečo, prekonať samých seba, čosi dokázať – zabehnúť Bostonský maratón, vyliezť na Matterhorn, surfovať v mori, splaviť dravú rieku, prejsť peši niektorú z pútnických trás do španielskeho Santiaga de Compostela..... Work&Travel. Tento populárny spôsob cestovania spojeného s legálnou brigádou vo fastfoode, v marhuľovom sade, či ako plavčík na lodi nie je určený len pre vysokoškolákov. Stále viac ľudí si takzvané digitálne nomádstvo zvolí za životný štýl. Mnoho ľudí (informatiči, novinári, blogeri, účtovníci, konzultanti...) totiž dokáže pracovať z takmer ktoréhokolvek kúta sveta bez toho, aby museli sedieť v kancelárii, postačí im počítač a pripojenie na internet. A tak sa na dlhší či kratší čas usadia v hociktovej krajine, kde je život lacnejší, slnko žiarivejšie a hlavne ľudia milší. A keď ich miesto začne nudiť, zbalia si ruksak a presídlia sa inam, o niekoľko sto kilometrov ďalej. „Neokukané“ destinácie. Mnohé známe a slávne mestá už hlásia problémy s nadmernými množstvami turistov, ktorí ich doslova valcujú. Cestovateľské klasiky ako Barcelona, Amsterdam, Benátky, Rím či Paríž už dokonca podnikli opatrenia a zaviedli reštrikcie voči hufom nevychovaných návštevníkov. Trendom sa preto v ďalších rokoch stane návšteva krajín a miest, ktoré sa doteraz neobjavovali na lesklých stránkach bedekrov. Menej populárne destinácie lákajú šarmom nepoznaného a v neposlednom rade sú aj lacnejšie. Hotely zamerané na komunitu. Veľa mladých ľudí dnes v ubytovacích zariadeniach nehľadajú dokonalé súkromie, ale, naopak, sociálne kontakty. Mnohé hotely naskočili na túto vlnu a zriaďujú vo svojich priestoroch veľké „obývačky“, kde sa hostia z celého sveta môžu stretnúť a zoznámiť. Čo dodať na záver? Tu sa ešte chcem rozpísať o starom, zaužívanom spôsobe trávenia dovolenky - tých niekoľkých dní zaslúženého odpočinku. Jednoducho, koľko ľudí, toľko chutí. Pre niektorých z nás sa toto obdobie spája s leňošením, ničnerobením, pre iných zase je to čas aktívneho oddychu a nevedia sa dočkať, kedy sa budú venovať vylepšovaniu svojho domu a jeho okolia, záhradky. Niektorí sa vyberie do hôr, iní si nevedia leto predstaviť bez mora, ale sú aj takí, ktorí sa cítia najlepšie vo víre veľkomesta. Sú však aj takí, ktorí radi spoznávajú ďaleké krajiny, ich obyvateľov, ich kultúru. Máme teda rôzne nároky a predstavy o ideálnej dovolenke. Jedno však máme to isté – snívame o takej dovolenke, ktorú si neskôr každý v rámci svojich možností aj naplánuje a zrealizuje. A keby

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

sme nemali financie na dlhodobejší dovolenkový pobyt, nemusíme smútiť, veď aj vydarený víkendový piknik má svoje čaro.

1.15 **Rekapitulácia rozpočtu obce za roky 2017 – 2022**

Tabuľka č. 12: Rekapitulácia rozpočtu obce

Prehľad hospodárenia obce v období od 2017 – 2022 (v celých €)						
Ukazovateľ / Roky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bežné príjmy	155 951	161 016	148 419	157 134	179 560	188 440
Kapit. príjmy	8 494	10 000	79 344	49 929	0	0
Finančné príjmy	14 205	21 421	71 929	29 000	6 284	14 071
Príjmy spolu	178 650	192 437	299 692	236 063	185 844	202 511
Bežné výdavky	163 738	136 477	147 923	146 004	159 510	162 880
Kapit. výdavky	23 122	33 811	121 787	83 737	11 706	1 475
Finančné výdavky					0	0
Výdavky spolu	163 738	170 288	269 710	229 741	171 216	164 355,00
Zisk/strata	14 912	22 149	29 982	6 322	14 628	38 156

Vlastné zisťovanie z obce

1.16 **Samospráva**

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať Opatrenie klientskeho prístupu ktoré by riešilo vzťah zamestnancov úradu, ako aj poslancov OZ ku občanom a návštevníkom obce.

Manažment a správa obce

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Hlivišťa. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 5 členov. Obec má zriadené obecné komisie: Komisia pre ochranu verejného poriadku, Komisia pre kultúru, šport a prácu s mládežou, Komisia pre výstavbu a zveľaďovanie obce, Komisia o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy. Príslušnosť k obyvateľov k úradom ŠS

Sídlo matričného úradu
Sídlo pracoviska daňového úradu
Sídlo pracoviska Obvodného

Sobrance
Michalovce
Sobrance

Program rozvoja obce Hlivištia
Programovacie obdobie 2024 – 2030

oddelenia policajného zboru	
Sídlo Okresného súdu	Michalovce
Sídlo Okresného riaditeľstva	Michalovce
Hasičského a záchranného zboru	
Sídlo Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Michalovce
Sídlo pracoviska úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Sobrance
Sídlo Územnej vojenskej správy	Košice
Sídlo Okresného úradu	Michalovce, Sobrance

**1.17 Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia
a analýza vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie územia**

Obec Hlivištia je súčasťou Vyššieho územného celku Košice. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce.

Počas svojho doterajšieho pôsobenia sa regionálna samospráva orientovala vo väčšine prípadov výlučne na plnenie kompetencií, ktoré jej boli stanovené zákonom. Plnenie ostatných kompetencií, stanovených zákonom iným orgánom verejnej správy, regionálna samospráva prirodzene očakávala od príslušných orgánov. Tento prístup sa za dvadsaťjeden rokov existencie Košického samosprávneho kraja ukazuje ako málo efektívny. Je to prístup zameraný na procesy, kde dodržanie procesu (kompetencií) limituje dosiahnutie výsledku, riešenie aktuálneho problému obyvateľa (napr. v oblasti nezamestnanosti, sociálnej degradácie a z nich vyplývajúcej chudoby). Ak jeden článok v reťazi si nedostatočne plní svoje kompetencie, tak celá reťaz neplní dostatočne stanovené funkcie. Alebo inými slovami, reťaz môže byť len taká silná ako jej najslabší článok. Preto stagnujúca alebo klesajúca životná úroveň na Východnom Slovensku a rastúca nezamestnanosť často prevyšujúca celoslovenský priemer nás nútia zmeniť tento málo efektívny model doterajšieho prístupu.

Táto zmena modelu prístupu bude v prvom rade vyžadovať zmenu doteraz zaužívaného spôsobu myslenia s ktorým sme pristupovali k riešeniu problémov v oblasti regionálneho rozvoja. Na základe doterajších skúseností by sme si mali uvedomiť, že ak si naše problémy nevyriešime sami, vyriešené s veľkou mierou pravdepodobnosti nebudú. Preto sa budeme musieť pokúsiť zmeniť svoj doterajší prístup k riešeniu problémov, upustiť od uprednostňovania individuálnych stratégií, upustiť od prenášania zodpovednosti za riešenie našich problémov na iných a aktuálne problémy riešiť spájaním všetkých, ktorí nám môžu a chcú pri ich riešení pomôcť. Inými slovami pôjde o mobilizáciu sociálneho a ľudského kapitálu Košického kraja formou sociálnych partnerstiev, spolupracujúcich sietí a zapájaním širšej verejnosti do riešenia celospoločenských problémov. A práve z týchto princípov vychádza aj predkladaná nová vízia a misia PHSR KSK 2023 – 2027, s výhľadom do roku 2030.

Je treba si uvedomiť, že výhody globalizácie sa najviac prejavujú v rozvinutých regiónoch, teda tam, kde je vysoká kúpna sila a rozvinutá a intenzívna doprava. V podmienkach menej rozvinutých regiónov, s nízkou kúpnu silou a s nedostatočne vybudovanou dopravnou infraštruktúrou, môže globalizácia spôsobovať prehlbovanie

medziregionálnych rozdielov. A zrejme preto dnes existujú dve Slovenská, rozvíjajúci sa západ a zaostávajúci východ.

Preto v súčasnosti nevidíme inú cestu, ako cestu zmeny od doterajšieho trpného a pasívneho prístupu k negatívnym dôsledkom celosvetových globalizačných trendov smerom k iniciovaniu aktívnejšieho postupu smerujúceho k podpore našich domácich lokálnych ekonomík s cieľom udržať čo najdlhšie finančné zdroje vo vnútri danej lokálnej ekonomiky. Z tohto uhla pohľadu nie je ani tak dôležitý aký objem finančných zdrojov bude vo vnútri lokálnej ekonomiky, ale rozhodujúce bude, ako dlho tam ostanú, koľkokrát sa dokážu otočiť (regionálny multiplikátor). Čo je treba pre to urobiť?

Je potrebné zmeniť náš doterajší prístup. Je treba prestať prenášať zodpovednosť za riešenie našej nepriaznivej situácie na iných a očakávať, že iní budú riešiť naše problémy. Je treba si uvedomiť, že ak si naše problémy nevyriešime sami, vyriešené s veľkou mierou pravdepodobnosti nebudú. V tržnom hospodárstve sa človek jednoducho musí dokázať postarať sám o seba. Také sú pravidlá hry. V záujme zmeny nášho doterajšieho prístupu je preto treba začať hľadať vlastné tvorivé riešenia a možnosti cestou mobilizácie a skvalitňovania ľudského a sociálneho kapitálu vo vnútri Košického kraja, vzájomnou spoluprácou akademickej, podnikateľskej a verejnej obce a hľadaním našich vlastných lídrov pre riešenie našich problémov. To je možné dosiahnuť spájaním všetkých, ktorí nám pri riešení našich problémov môžu a chcú pomôcť. Inými slovami je treba mobilizovať sociálny a ľudský kapitál Košického kraja formou sociálnych partnerstiev, spolupracujúcich sietí a zapájaním širšej verejnosti do riešenia celospoločenských problémov. Spolupráca by tak mala zahŕňať celú oblasť sociálnej štruktúry spoločnosti od rodín a komunit, cez neziskové organizácie až po kooperáciu podnikov a inštitúcií v klastroch a výrobných sieťach⁶.

1.18 **Analýza silných a slabých stránok územia,**

Nasledujúce SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Hlivišťa nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť. Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrôčiť k formulácii špecifických cieľov.

⁶ PHSR KSK 2023 - 2027

1.19 SWOT- Infraštruktúra a životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – aktívna spolupráca obce pri dobudovaní infraštruktúry na mikroregionálnej úrovni – záujem predstaviteľov obce o zabezpečenie sociálnej starostlivosti pre obyvateľov – dobrá dopravná dostupnosť územia – pokrytie telekomunikačným a internetovým signálom – úplná elektrifikácia riešeného územia <ul style="list-style-type: none"> – rast podielu vyseparovaného odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> – nevyhovujúca dopravná dostupnosť a kvalita cestných sietí – vysoký podiel neobývaných domov v obci – nedostatočné protipovodňové opatrenia – nedostatočná technická úroveň cestných komunikácií – absencia priameho železničného spojenia – slabo rozvinutá sieť peších komunikácií – absencia zdravotníckeho zariadenia v obci – existencia starých environmentálnych záťaží v podobe divokých skládok – nezáujem občanov o životné prostredie – rast produkcie komunálneho odpadu – zlá/nízka kvalita vôd – povrchových aj podzemných <ul style="list-style-type: none"> – absencia školských zariadení (ZŠ a MŠ)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • východné Slovensko – prioritná oblasť dobudovania technickej infraštruktúry • záväzok SR voči EÚ do roku 2015 vybaviť všetky aglomerácie s viac ako 2000 EO environmentálnou infraštruktúrou • možnosti čerpania EÚ fondov na dobudovanie infraštruktúry • Schengenský priestor – zvýšenie bezpečnosti v obciach • prechod na ekologické formy vykurovania • prílev nových investícií siete • Možnosť čerpania prostriedkov z eurofondov, • Materiálové a energetické využívanie odpadov – separovaný zber, recyklácia 	<ul style="list-style-type: none"> • oblasť ohrozovaná povodňami • rast záťaže cestných komunikácií zvyšovaním osobnej a nákladnej automobilovej dopravy, predovšetkým v dôsledku tranzitu • administratívne bariéry pri čerpaní prostriedkov z EÚ fondov • prioritizácia územia a možnosti čerpania fondov (póly rastu) • zotrvanie pre vykurovaní tuhými palivami • Veľký počet plánovaných investičných akcií • Vysoká finančná náročnosť investícií • Veľký rozpor medzi finančnými zdrojmi a strategickými zámermi • Pri pomalej výstavbe základnej infraštruktúry v obci je riziko odchodu mladých ľudí z obce • nedostatok investícií na dobudovanie dopravnej infraštruktúry • Vysoká miera nezamestnanosti- riziko odsťahovania obyvateľstva za prácou

1.20 SWOT- podnikateľské prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná dopravná poloha, smer 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia väčších zamestnávateľov

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

<p>Michalovce – Užhorod</p> <ul style="list-style-type: none"> • relatívne nízke mzdové náklady • pomerne vysoký podiel ľudí v produktívnom veku Tradície v poľnohospodárstve, prírodné podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu • Prítomnosť ľudových tradícií v živote obyvateľov • Lacná pracovná sila • Absencia zdroja znečisťujúceho životné prostredie 	<p>v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá sektorová skladba, kde rozhodujúci podiel má primárny sektor, najmä poľnohospodárstvo • nízka vzdelanostná úroveň voľných pracovných síl • zaostávajúce služby pre cestovný ruch • absencia priameho železničného spojenia Neexistujúca priemyselná výroba • Transformácia poľnohospodárstva • Nevybudované služby • Malý počet podnikateľov , stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania • Nepriaznivá sociálna a vzdelanostná úroveň obyvateľstva • Nepriaznivá kvalifikačná štruktúra nezamestnaných • Odchod mladých ľudí, vyšší počet obyvateľov v poproduktívnom vek
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> – plánovaná dostavba diaľničného ťahu D1 až po hranice s Ukrajinou – blízkosť ukrajinskej hranice – partnerstvá – vybudovanie priemyselného parku so zameraním na potravinársky priemysel na území obce Bunkovce – dobrá dostupnosť centier osídlenia ako príležitosť pre odbytiská produkcie – Michalovce, Sobrance, Užhorod – podpora malých a stredných podnikov - zriadenie inkubátora, rozvoj kooperačných výrob <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj služieb súvisiacich s dopravou, tranzit, logistika 	<ul style="list-style-type: none"> • legislatívne zmeny obmedzujúce hospodársku súťaž • neatraktívne územie pre zahraničných investorov • nedostatočná podpora malých a stredných podnikov zo strany štátu • nedostatočná motivácia obyvateľov v oblasti podnikania Pomalý rozvoj infraštruktúry • Pokles počtu stálych obyvateľov, strata identity obcí • Nedostatočná jazyková vybavenosť (svetové jazyky) • Zhoršenie sociálnej situácie obyvateľov obce • Absencia tradícií poskytovania služieb v cestovnom ruchu

1.21 SWOT- kultúra, šport, služby

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Vybudované nákupné služby • Vybudovaný kultúrny dom 	<ul style="list-style-type: none"> • Absencia stravovacích služieb • Absencia Klubu mladých

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistujúce združenie pre ženy • Neexistujú služby, okrem nákupných • Absencia turistických tras a cyklotrás
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Oživenie života obce v dôsledku rozvoja cestovného ruchu • Predpoklad na postupné využívanie opustených domov a rekonštrukcie na víkendové chalupy • Možnosť čerpania nenávratných finančných prostriedkov zo eiropských fondov 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká miera nezamestnanosti, problém dlhodobej nezamestnanosti, nedostatok financií • Nízka životná úroveň obyvateľstva • Riziko stagnácie dlhodobo nezamestnaných • Hroziaca nízka úroveň poskytovania služieb v dôsledku absencie tradícií • Nevybudovaná infraštruktúra

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- racionálne hospodárenie samosprávy
- pripravenosť obce na získanie externých zdrojov na realizáciu rozvojových projektov (množstvo pripravených projektových dokumentácií)
- neustále zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z Programu Slovensko na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- využitie celkom dobrej geografickej polohy obce v blízkosti viacerých centier zamestnanosti
- rozvoj poľnohospodárskej výroby
- aktivita obce na poli zapájania sa do regionálnych kooperačných štruktúr

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky trávenia voľného času a nedostatku možností bývania
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k najväčším ekonomickým centráam a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd v regióne Zemplína – úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- slabo využívaný potenciál cestovného ruchu – v obci sú len v minimálnej miere vybudované zariadenia cestovného ruchu

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

- veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce – výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod.).

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave. Ohrozenia obce Inovce vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže vedenie obce ovplyvniť.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje víziu a stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

1.22 Rozpočet a finančné hospodárenie obce

Hospodárenie obce sa riadi zákonom NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom NR SR č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadením Vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v platnom znení, zákonom NR SR č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov ako aj ďalšími internými predpismi a všeobecne záväznými nariadeniami obce Hlivišťa . Predložený návrh záverečného účtu roku 2023 - v súlade s § 16 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení obsahuje požadované náležitosti:

- údaje o plnení rozpočtu v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- bilanciu aktív a pasív (stav majetku, pohľadávok a záväzkov),
- prehľad o stave a vývoji dlhu,
- hodnotenie plnenia programu obce

Po vykonaní ročnej účtovnej uzávierky k 31.12.2023 vykazuje obec Hlivišťa majetok v objeme 1 115 124,34 €. Neobežný majetok bol vo výške 1 068 680,17 €. Obežný majetok bol

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

vo výške 48 165,57 €, z toho zásoby vo výške 133,91€ a účty v čiastke 45 888,04€. Porovnaním majetku so stavom k 31.12.2023 a 31.12.2022 je jeho nárast/pokles o 30 529,24 €.

1.23 Zhodnotenie realizácie predchádzajúceho PRO

Platnosť predchádzajúceho PRO Hlivišťa 2016 – 2022.

Zámer 1. Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti

3.1.1 Cieľ 1.1. Kultúrny dom a Obecný úrad

Opatrenie	Rekonštrukcia budovy Kultúrneho domu a Obecného úradu za účelom zlepšenia energetickej úspornosti prevádzky
Zodpovedný	starosta obce
Spolupracujúci	Projekčná organizácia, realizujúca firma
Predpokladaná výška investície v €	32 582,11
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Čiastočne zrealizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné riešiť komplet kuchyňu v novom plánovacom období

3.1.2 Cieľ 1.2. Dokončenie výstavby chodníkov

Opatrenie	Pokračovanie vo výstavbe chodníkov vetvy B3-B4
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Projekčná organizácia, realizujúca firma
Predpokladaná výška investície v €	87 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Environmentálny fond
Stav	Rekonštrukcia lávok a studne v r. 2010 z POD vo výške 3 500,-€ Výstavba chodníkov v dolnej časti obce pri štátnej ceste v r.2012, dotácia PPA vo výške 119 996,35 €, vlastné prostriedky 32 075,99.
Zhodnotenie	Cieľ nebol naplnený, je potrebné pokračovať v novom plánovacom období

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

3.1.3 Cieľ 1.3. Zveľadňovanie verejných priestranstiev

Opatrenie	Zrealizovať rekonštrukciu verejných priestranstiev
Zodpovedný	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizujúca firma
Predpokladaná výška investícií v €	8 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Dotácia prostredníctvom MAS
Stav	Cieľ nebol realizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné pokračovať v novom plánovacom období

3.1.4 Cieľ 1.4. Rekonštrukcia domu smútku a infraštruktúry na cintoríne

Opatrenie	Rekonštrukcia domu smútku a infraštruktúry na cintoríne
Zodpovedný	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizujúca firma
Predpokladaná výška investícií v €	5 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Oplotenie z južnej strany cintorína v r. 2017 v hodnote 7571,48 € z vlastných zdrojov. V r. 2022 sa spracováva a pripravuje projekt na rekonštrukciu DS.
Zhodnotenie	V plánovanom období nebol cieľ zrealizovaný. V roku 2017 bolo realizované oplotenie z južnej strany a v roku 2022 sa pripravil projekt na rekonštrukciu DS. V roku 2023 zrealizovaná strecha DS.

3.1.5 Cieľ 1.5 Rekonštrukcia miestnych komunikácií

Opatrenie	
Zodpovedný	Starosta obce , poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná firma, realizujúca firma, občania v rámci aktivačných prác
Predpokladaná výška investícií v €	50 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, zdroje KSK, nadácie
Stav	V r. 2015 rekonštrukcia MK od č. 5 k budove bývalej LS v sume 8 302,- € príspevok z mimoriadneho fondu Lesov V r. 2017 rekonštrukcia MK z východnej strany od č. 140 smerom do lesa v sume 21 020,- € Príspevok z mimoriadneho fondu Lesov SR
Zhodnotenie	V plánovanom období nebol cieľ zrealizovaný. Rekonštrukcia obecných komunikácií sa realizovala v rokoch 2015 a 2017. Je potrebné pokračovať v novom plánovacom období

3.1.6 Ciel' 1.6. Výstavba bezpečnostných zábran medzi miestnym potokom a účelovou miestnou komunikáciou obce

Opatrenie	Výstavba bezpečnostných zábran medzi miestnym potokom a účelovou miestnou komunikáciou obce
Zodpovedný	Starosta obce , poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná firma, realizujúca firma, občania v rámci aktivačných prác
Predpokladaná výška investícií v €	25 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Nezrealizované počíta sa do budúcnosti
Zhodnotenie	Je potrebné pokračovať v novom plánovacom období

3.1.7 Ciel' 1.7. Rekonštrukcia vnútorných priestorov Kultúrneho domu

Opatrenie	Rekonštrukcia vnútorných priestorov Kultúrneho domu
Zodpovedný	Starosta obce , poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná firma, realizujúca firma,
Predpokladaná výška investícií v €	30 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Čiastočne zrealizovaný počíta sa realizáciou do budúcnosti
Zhodnotenie	Potreba riešiť v novom plánovacom období rekonštrukciu celej kuchyne, aj so zariadením

3.1.8 Ciel' 1.8. Rekonštrukcia budovy materskej škôlky

Opatrenie	Rekonštrukcia budovy materskej škôlky za účelom zlepšenia energetickej úspornosti prevádzky
Zodpovedný	Starosta obce , poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná firma, realizujúca firma,
Predpokladaná výška investícií v €	300 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	V roku 2020 rekonštrukcia strechy a zateplenie MŠ
Zhodnotenie	Úspora energie

Zámer 2

Zvýšenie kvality spoločenského života a podnikania

3.2.1 Cieľ 2.1. Vytvorenie klubu mladých a dôchodcov a dôchodcov

Opatrenie	Vytvorenie klubu mladých a dôchodcov
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná a dodávateľská firma, občania v aktivačných prácach
Predpokladaná výška investície v €	2 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia MF SR
Stav	Nezrealizované počíta sa do budúcnosti
Zhodnotenie	Je potrebné riešiť v novom plánovacom období

3.2.2 Cieľ 2.2. Tradícia kultúrnych podujatí

Opatrenie	Vytvorenie tradície usporiadania kultúrnych podujatí v obci
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Poslanci OZ
Predpokladaná výška investície v €	5 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, zdroje KSK
Stav	Nezrealizované počíta sa do budúcnosti
Zhodnotenie	Je potrebné realizovať v novom plánovacom období

3.2.3 Cieľ 2.3. Zriadenie domu ľudových remesiel

Opatrenie	Zriadenie domu ľudových remesiel
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Projekčná a dodávateľská firma
Predpokladaná výška investície v €	15 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Nezrealizované počíta sa do budúcnosti
Zhodnotenie	Je potrebné realizovať v novom plánovacom období

3.2.4 Cieľ 2.4. Informovanosť samospráva – obyvateľstvo - podnikatelia

Opatrenie	Zabezpečenie informovanosti medzi samosprávou obyvateľstvom a podnikateľmi
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Dodávateľská firma
Predpokladaná výška investície v €	2 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Čiastočne zrealizované SMS hlásnikom
Zhodnotenie	Lepšia informovanosť obyvateľov

3.2.5 Cieľ 2.5. Vybudovanie ubytovacích zariadení

Opatrenie	Vybudovanie ubytovacích zariadení
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Projekčná a dodávateľská firma
Predpokladaná výška investície v €	100 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Nezrealizované počíta sa do budúca
Zhodnotenie	Je potrebné realizovať v novom plánovacom období

3.2.6 Cieľ 2.6. Domov sociálnych služieb, respektíve denný stacionár

Opatrenie	Domov sociálnych služieb, respektíve denný stacionár
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Dodávateľská firma
Predpokladaná výška investície v €	100 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka
Stav	Nebol realizovaný.
Zhodnotenie	S projektom sa počíta do budúca

Zámer 3

Skvalitnenie životného prostredia

3.3.1 Cieľ 3.1. Výstavba oddychovej zóny

Opatrenie	Realizácia oddychovej zóny pre rodiny s deťmi v obci
Zodpovedný	Starosta obce,
Spolupracujúci	Projekčná organizácia, SAŽP, realizátor stavby
Predpokladaná	8 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, Úrad vlády SR
Stav	Riešená oddychová zóna.
Zhodnotenie	Cieľ bol splnený.

3.3.2 Cieľ 3.2. Likvidácia divokých skládok

Opatrenie	Odstránenie – likvidácia divokých skládok odpadu
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Poslanci OZ, občania v rámci aktivačných služieb
Predpokladaná výška investície v €	30 000
Finančné zdroje	Environmentálny fond
Stav	Likvidácia divokých skládok sa riešila.
Zhodnotenie	divoké skládky boli odstránené.

3.3.3 Cieľ 3.3. Výstavba verejného kompostoviska a technického zariadenia

Opatrenie	Výstavba verejného kompostoviska
Zodpovedný	Starosta obce,
Spolupracujúci	Projekčná organizácia, SAŽP, realizátor stavby
Predpokladaná výška investície v €	100 000
Finančné zdroje	obecný rozpočet, , Environmentálny fond
Stav	Nezrealizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné realizovať v novom plánovacom období

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

3.3.4 Cieľ 3.4. Rekonštrukcia vodovodu

Opatrenie	Rekonštrukcia vodovodu
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Poslanci OZ, občania v rámci aktivačných služieb
Predpokladaná výška investície v €	100 000
Finančné zdroje	Environmentálny fond
Stav	Nerealizované
Zhodnotenie	Cieľ nebol realizovaný ani do vyhodnotenie programu. Je potrebné realizovať v novom plánovacom období.

3.4.4 Cieľ 3.5. Riešenie miestnych základných služieb v rámci obecnej infraštruktúry

Opatrenie	Celoročné zabezpečenie údržby a čistenie verejných priestranstiev, zelene, miestnych komunikácií a chodníkov
Zodpovedný	Starosta obce
Spolupracujúci	Poslanci OZ, občania v rámci aktivačných služieb
Predpokladaná výška investície v €	120 000
Finančné zdroje	Program rozvoja vidieka
Stav	Priebežne sa realizuje cez ÚPSVR
Zhodnotenie	Vzhľad obce a bezpečnosť občanov

Zámer 4

Rozšírenie ponuky voľno časových aktivít a cestovný ruch

3.4.1 Cieľ 4.1. Viacúčelový areál s ihriskami pre deti a dospelých

Opatrenie	Zrealizovať výstavbu Viacúčelový areálu pre loptové hry
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Projekčná a dodávateľské firmy, občania v aktivačných prácach
Predpokladaná výška investície v €	12 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, VUC KSK, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	Nerealizovalo sa.
Zhodnotenie	Cieľ nebol splnený, ani do vyhodnotenia programu.

Program rozvoja obce Hlivištia
 Programovacie obdobie 2024 – 2030

3.4.2 Ciel' 4.2. Informačné tabule v obci

Opatrenie	Informačné tabule v obci
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizačná firma
Predpokladaná výška investície v €	1 500
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	Zrealizované Informačná tabuľa Mikroregión BOROLO 2010. Informačné tabule pri zástavke a pred kostolom, r. 2017 z vlastných zdrojov v sume 1 152,74 €.
Zhodnotenie	Ciel' bol čiastočne zrealizovaný v roku 2010 a následne v roku 2017.

3.4.3 Ciel' 4.3. Výstavba amfiteátra

Opatrenie	Výstavba amfiteátra
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizačná firma
Predpokladaná výška investície v €	15 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	Nezrealizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné realizovať v novom plánovacom období.

3.4.4 Ciel' 4.4. Multifunkčné ihrisko

Opatrenie	Multifunkčné ihrisko
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizačná firma
Predpokladaná výška investície v €	40 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	Nezrealizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné zapracovať v novom plánovacom období.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

3.4.5 Ciel' 4.5. Vybudovanie cyklotrás

Opatrenie	Vybudovanie cyklotrás
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizačná firma
Predpokladaná výška investície v €	15 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	nezrealizované
Zhodnotenie	Je potrebné zapracovať v novom plánovacom období.

3.4.6 Ciel' 4.6. Turisticky, respektíve náučný chodník

Opatrenie	Multifunkčné ihrisko
Zodpovední	Starosta obce, poslanci OZ
Spolupracujúci	Realizačná firma
Predpokladaná výška investície v €	40 000
Finančné zdroje	Obecný rozpočet, dotácia Ministerstva školstva SR
Stav	Nezrealizovaný
Zhodnotenie	Je potrebné zapracovať v novom plánovacom období.

Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu rozvoja obce predstavuje tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej miere je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou. Hlivišťa sú teda od tohto ramena značne vzdialené. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Hlivišťa predstavujú mestá Sobrance (4. skupina) Michalovce (2a. skupina), Trebišov (2b. skupina), Sečovce (4. skupina), Vranov nad Topľou (2b. skupina), Strážske (5. skupina) a. Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Hlivišťa teda na tejto najvýznamnejšej osi neležia a z tohto dôvodu možno len ťažko očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by sa nemuseli usadiť priamo v obci, stačilo by v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Hlivišťa). Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007-2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností Program rozvoja obce Hlivišťa na roky 2024 -2030 www.dokumentypreobce.sk Strana | 39 z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe Koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich. Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Sobrance by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

oblasti Sobraniec smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti. Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. V takomto periférnom regióne leží aj obec Hlivišťa.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Tabuľka č. 13: STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj:., vlastné spracovanie

Členstvo obce v organizáciách

Obec Hlivišťa je členom viacerých združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy obecných samospráv na celoslovenskej úrovni;
- Regionálne združenie miesta obcí „Sobranského regiónu“ (ZMO-SR) – záujmové združenie právnických osôb (obcí a miest), založené za účelom

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

poradenstva a kvalitnejšieho riešenia spoločných problémov a výziev v danom regióne;

- „Regionálne vzdelávacie centrum Michalovce“ – záujmové združenie právnických osôb, združujúce obce a mestá, poskytujúce svojim členom rôzne vzdelávacie aktivity, školenia a prednášky spojené s výkonom samosprávy;
- „Miestna akčná skupina Zemplín pod Vihorlatom“ (MAS ZpV) – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, fyzických osôb a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- Záujmové združenie spoločenstva obcí mikroregiónu „Borolo“ – záujmové združenie obcí, založené za účelom riešenia spoločných problémov týchto obcí;
- Občianske združenie „Diaľnica na Zemplín“ – občianske združenie, založené za účelom podpory budovania rýchlostnej komunikácie do regiónu Zemplína.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

2.1 Vízia územia,

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC. Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä Agendou 2030. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať. Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- Vzdelanie pre dôstojný život,
- Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,

Program rozvoja obce Hlivištia
Programovacie obdobie 2024 – 2030

- Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- Právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- Dobré zdravie. Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska. Strategická časť Programu rozvoja obce Hlivištia na roky 2024 -2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerat'. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná strategická vízia obce Hlivištia:

Obec Hlivištia bude obcou, ktorá bude vyvážené zabezpečovať podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Bude vyvážené a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľad'ovania.

V súvislosti s rozvojom sa bude snažiť propagovať existujúce prírodné hodnoty, ktoré zasahujú do tejto oblasti. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť aj o čo najlepšie prezentovanie svojich kultúrnych tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál – poľnohospodárska produkcia a drobné výrobné prevádzky, ktoré neovplyvňujú kvalitu bývania. V oblasti propagácie sa obec zameria na prezentáciu vlastných kultúrno – historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť. Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení. Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov,

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

v neposlednom rade aj ochrana životného prostredia. V súlade s poslaním obce všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Zámer „Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti“ je nevyhnutné z hľadiska životných štandardov, ako aj udržania požadovanej štruktúry a počtu obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Zámer „Zvýšenie kvality spoločenského života a podnikania“ zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy.

Zámer „Skvalitnenie životného prostredia“ je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Zámer „Cestovný ruch a rozšírenie ponuky voľno časových aktivít“ budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu rozvoja obce Inovce sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

3.1. Akčné plány

PRIORITA 1 Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti

1.1 Opatrenie: Budovanie verejnej infraštruktúry

Aktivita: 1.1.1 Rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií

Špecifický cieľ	Rekonštrukcia a modernizácia MK
Doba realizácie	2025-2030
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	300 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, granty, dotácie a eurofondy
Cieľ	Bezpečnosť občanov
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Dĺžka MK
Pripravenosť	Projektová dokumentácia

Aktivita: 1.1.2 Pokračovanie vo výstavbe chodníkov vetvy B3-B4

Špecifický cieľ	Výstavba chodníkov vetvy B3-B4
Doba realizácie	2025-2030
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	200 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, dotácie, granty, eurofondy
Cieľ	Bezpečnosť občanov
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Dĺžka chodníkov
Pripravenosť	Projektová dokumentácia

Program rozvoja obce Hlivišťa
 Programovacie obdobie 2024 – 2030

Aktivita: 1.1.3 Bezpečnostné zábrany medzi miestnym potokom a miestnou komunikáciou obce

Špecifický cieľ	Výstavba bezpečnostných zábran medzi miestnym potokom a účelovou miestnou komunikáciou obce
Doba realizácie	2025-2030
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	40 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, dotácie, granty, eurofondy
Cieľ	Bezpečnosť občanov
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Dĺžka zábran
Pripravenosť	V pláne

1.2 Opatrenie: Podporovať podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti

Aktivita: 1.2.1 Podpora projektov spolupráce- tvorba spoločných projektov s miestnymi podnikateľmi na podporu podnikania

Špecifický cieľ	Rozvoj podnikateľského prostredia
Doba realizácie	Priebežne
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Organizácie v obci, VÚC
Finančné náklady v eur	
Zdroje financovania	Rozpočet obce, VÚC, granty, dotácie, MAS ZpV
Cieľ	Rozvoj podnikateľského prostredia v obci
Cieľová skupina	Organizácie v obci, občania
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Programy podporujúce regionálny
Pripravenosť	V úvahách

1.3 Opatrenie: Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov

Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu a obecného úradu

Špecifický cieľ	Rekonštrukcia a modernizácia kuchyne kultúrneho domu
Doba realizácie	2026
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	27 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, eurofondy, VÚC, dotácia
Cieľ	Zveľadenie priestorov pre občanov obce
Cieľová skupina	Občania
Vstupná hodnota	Zastarala kuchyňa
Výstupná hodnota	Dostupnosť a vybavenosť kuchyne
Pripravenosť	Projektová dokumentácia

Aktivita: 1.3.2 Modernizácia a rekonštrukcia klubu

Špecifický cieľ	Vytvorenie klubu mladých a dôchodcov
Doba realizácie	2025-2028
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	100 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, granty, eurofondy
Cieľ	Vytvorenie kultúrnejšieho prostredia
Cieľová skupina	občania
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Vytvorený klub pre mládež a dôchodcov
Pripravenosť	V pláne

1.4 Opatrenie: Bezpečnosť a ochrana obyvateľov a majetku obce

Aktivita : 1.4.1 Rekonštrukcia verejného osvetlenia a obecného rozhlasu

Špecifický cieľ	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia a bezdrôtový obecný rozhlas
Doba realizácie	2030
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Nie
Finančné náklady v eur	80 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet, dotácie, OP Slovensko
Cieľ	Rekonštrukcia, modernizácia a úspora
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Vstupná hodnota	Zastaralá technológia, energetický náročná
Výstupná hodnota	Úspora energie, počet svetelných bodov, moderný obecný rozhlas
Pripravenosť	V pláne

PRIORITA 2

Zvýšenie kvality spoločenského života a podnikania

2.1. Domov sociálnych služieb

Aktivita: 2.1.1 Domov sociálnych služieb, respektíve denný stacionár

Špecifický cieľ	Vybudovanie domova sociálnych služieb, respektíve denného stacionáru
Doba realizácie	2025-2030
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	300 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, eurofondy, dotácie
Cieľ	Starostlivosť o starých občanov
Cieľová skupina	dôchodcovia
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Vybudované zariadenie
Pripravenosť	V pláne

2.2. Opatrenie: Rozvoj sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov

Aktivita: 2.1.1 Realizácia projektu terénnej sociálnej práce

Špecifický cieľ	Poskytovanie terénnych sociálnych služieb
Doba realizácie	2025
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	VÚC
Finančné náklady v eur	35 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet, VÚC
Cieľ	Poskytovanie sociálnych služieb a tvorba pracovných miest
Cieľová skupina	Sociálne odkázaní a znevýhodnené osoby v obci
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Počet vytvorených pracovných miest a počet poskytnutých pomoci
Pripravenosť	V pláne

PRIORITA 3

Skvalitnenie životného prostredia

3.1 Opatrenie: Podpora ochrany životného prostredia v obci

Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie zberu a triedenie odpadu

Špecifický cieľ	Efektívny zber komunálneho odpadu
Doba realizácie	2025
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Nie
Finančné náklady v eur	3 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet
Cieľ	Efektívnosť a kvalita zberu
Cieľová skupina	Občania a organizácie v obci
Vstupná hodnota	Nízka úroveň separovaného odpadu
Výstupná hodnota	Množstvo vyzbieraného a vyseparovaného komunálneho odpadu
Pripravenosť	V pláne

3.2. Opatrenie: Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov

Aktivita: 3.2.1 Podpora projektov a aktivity v oblasti ochrany prírody a environmentálnej osvetly

Špecifický cieľ	Environmentálna osvetla
Doba realizácie	priebežne
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Priatelia zeme
Finančné náklady v eur	14 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet
Cieľ	Osveta
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Semináre, letáky
Pripravenosť	V pláne

3.3. Opatrenie: Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd, ovzdušia a energie

Aktivita 3.3.1 Rekonštrukcia vodovodu

Špecifický cieľ	Rekonštrukcia vodovodu
Doba realizácie	2029
Garant	VVS, a.s.
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	100 000
Zdroje financovania	VVS, a.s. a Environmentálny fond
Cieľ	Zamedzenie stratám vody
Cieľová skupina	Občania obce a užívatelia vodovodu
Vstupná hodnota	Zastarali vodovod
Výstupná hodnota	Zmodernizovaný vodovod
Pripravenosť	V pláne

Aktivita: 3.3.2 Rekonštrukcia obecných objektov za účelom zníženia energetickej náročnosti ich prevádzkovania

Špecifický cieľ	Zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu
Doba realizácie	2027
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	200 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet, dotácie, OP Slovensko
Cieľ	Úspora energie
Cieľová skupina	obec
Vstupná hodnota	Náklady jestvujúce
Výstupná hodnota	Úspora
Pripravenosť	V pláne

3.4. Opatrenie: Rozvoj a budovanie životného prostredia v obci

Aktivita 3.4.1 Vybudovanie oddychových zón

Špecifický cieľ	Oddychové zóny
Doba realizácie	2025
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	30 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet, dotácie, granty
Cieľ	Vybudovanie oddychových zón
Cieľová skupina	Obyvatelia obce, návštevníci, turisti
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Počet oddychových zón
Pripravenosť	Priebežne

Program rozvoja obce Hlivišťa
 Programovacie obdobie 2024 – 2030

Aktivita: 3.4.2 výsadba a ochrana zelene

Špecifický cieľ	Estetizácia obce
Doba realizácie	2025
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	20 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet
Cieľ	Upravené a skráslené prostredie obce
Cieľová skupina	Obyvatelia obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Plocha vysadenej zelene
Pripravenosť	Priebežne

Aktivita : 3.4.3 Výstavba verejného kompostoviska

Špecifický cieľ	Obecné kompostovisko
Doba realizácie	2028
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Projekčná organizácia, SAŽP, realizátor stavby
Finančné náklady v eur	100 000
Zdroje financovania	obecný rozpočet, , Environmentálny fond
Cieľ	Prístupne verejné kompostovisko
Cieľová skupina	Užívatelia nehnuteľnosti
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Vybudované verejné kompostovisko a zhodnotenie odpadu
	V pláne

PRIORITA 4

Cestovný ruch a rozšírenie ponuky voľno časových aktivít

4.1. Opatrenie: Zvýšenie kultúrno-spoločenskej a športovej úrovne života v obci

Aktivita: 4.1.1 Realizácia kultúrno-spoločenských akcií

Špecifický cieľ	Kultúrno – spoločenský život v obci
Doba realizácie	Priebežne
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	14 000 €
Zdroje financovania	Vlastný rozpočet, granty, dotácie, sponzor
Cieľ	Oživenie kultúrno-spoločenského života
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Počet usporiadaných akcií
Pripravenosť	Priebežne

Aktivita : 4.1.2 Viacúčelový areál s ihriskami pre deti a dospelých

Špecifický cieľ	Výstavba viacúčelového areálu pre loptové hry
Doba realizácie	2026
Garant	obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	25 000
Zdroje financovania	Rozpočet obce, dotácie MF
Cieľ	Rozšírenie možnosti voľnočasových aktivít
Cieľová skupina	Občania obce
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Počet vybudovaných prvkov
Pripravenosť	V pláne

Program rozvoja obce Hlivišťa
 Programovacie obdobie 2024 – 2030

Aktivita: 4.1.3 Multifunkčné ihrisko

Špecifický cieľ	Multifunkčné ihrisko
Doba realizácie	2027
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	
Finančné náklady v eur	70 000
Zdroje financovania	MŠVVaM SR
Cieľ	Možnosť športového využitia
Cieľová skupina	Široká verejnosť
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Vybudovaný areál
Pripravenosť	V pláne

Aktivita: 4.1.4 Vybudovanie cyklotrás

Špecifický cieľ	Cyklotrasy
Doba realizácie	2029
Garant	Obec,
Spolupracujúci partneri	KSK
Finančné náklady v eur	25 000
Zdroje financovania	KSK
Cieľ	Cyklotrasa
Cieľová skupina	Široká verejnosť
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Dĺžka cyklotrasy
Pripravenosť	V pláne

Aktivita: 4.1.5 Turistický, respektíve náučný chodník

Špecifický cieľ	Turistický náučný chodník
Doba realizácie	2029
Garant	Obec
Spolupracujúci partneri	Lesy SR
Finančné náklady v eur	40 000
Zdroje financovania	KSK
Cieľ	Zvýšenie povedomia
Cieľová skupina	Široká verejnosť
Vstupná hodnota	0
Výstupná hodnota	Dĺžka chodníka
Pripravenosť	V pláne

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Strategické zámery bude možné naplňovať, keď sa nebude meniť neustále dotačná politika a bude ľahšie môcť získať finančné zdroje z fondov EÚ, nakoľko obec z vlastných prostriedkov nebude mať možnosť naplňovať svoje strategické ciele.

4.1. INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PRO HLIVIŠŤIA

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami. V systéme riadenia a implementácie PRO je Riadiacim orgánom na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu Monitorovacieho výboru. Orgánom auditu je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu Platobného orgánu vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu Sprostredkovateľského orgánu. PRO ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016). Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorit realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod. Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickkej časti dokumentu, schvaľuje celý

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PRO a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program rozvoja obce, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov. Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PRO obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ. Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PRO Hlivišťa Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PRO. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PRO a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PRO a vstupujúce do partnerstiev na mimo sektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Hlivišťa, v súlade s opatreniami a aktivitami PRO Hlivišťa, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce. Ostatní socio - ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PRO Hlivišťa na roky 2024 – 2030. **Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce** Hlivišťa Implementácia PRO Hlivišťa sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PRO by mali byť priamo napojené na rozpočet obce a zároveň reflektujú kompetencie obce. Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PRO Hlivišťa je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Hlivišťa . Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Hlivišťa budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Hlivišťa Realizácia vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov, a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre euro fondy. V obci Hlivišťa je zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s PRO bezpredmetné.

4.2. SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA NAPLŇANIA PRO

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PRO patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2023 – 2030 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2022 - 2030. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov. Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PRO je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorit a prioritných osí PRO. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov). **Monitoring** Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PRO Hlivišťa je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PRO Hlivišťa . Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Hlivišťa vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PRO, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PRO a podklady pre rozhodovanie Obecného zastupiteľstva

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

obce Hlivišťa (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PRO). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PRO v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PRO . Hlivišťa). Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PRO ako celku bude zabezpečovať OcÚ Hlivišťa. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PRO a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Hlivišťa a Obecného zastupiteľstva obce Hlivišťa . Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PRO, resp. jeho rôznych aspektov.

Ciele PRO sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PRO obce Hlivišťa. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PRO. Rámcové merateľné ukazovatele PRO sú uvedené na konci programovej časti PRO obce Hlivišťa na roky 2024 - 2030. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov. Hodnotenie V súlade so systémom riadenia, definovaným v PRO, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PRO a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PRO a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2023 – 2030) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PRO, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba). Pri hodnotení treba brať v úvahu skutočnosť, že návrhy do PRO podávali rôzne cieľové skupiny obyvateľstva, inštitúcie a jednotlivci. Nie všetky úlohy sú reálne z pohľadu samosprávy, nie všetky úlohy sú prioritné z pohľadu obecného zastupiteľstva a nie všetky úlohy je možné zrealizovať z vlastných prostriedkov obce, s prihliadnutím na nenáročnosť dotácií a nie celkom transparentný spôsob ich získavania. Niektoré úlohy môžu vychádzať z momentálnej nálady v obci či jednotlivých záujmov, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. PRO nie je dogma a nie je to nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých cieľov a potrieb obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvo môže tento materiál dopĺňať a aktualizovať. Priebežné hodnotenie procesu priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1.januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ Obecnému zastupiteľstvu obce Hlivišťa najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PRO, a priebežné správy o implementovaní PRO

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Hlivišťa. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecného zastupiteľstva obce Hlivišťa pri riadení realizácie PRO s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov. Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PRO, a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PRO Hlivišťa. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PRO (tzv. programové obdobie. Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2030. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Hlivišťa, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

4.3. Akčný plán

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných Projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Tabuľka č. 14: Harmonogram realizácie

Priorita	Opatrenie	Aktivita	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	1.1	1.1.1							
		1.1.2							
		1.1.3							
	1.2	1.2.1							
	1.3	1.3.1							
		1.3.2							
	1.4	1.4.1							
2.	2.1	2.1.1							
	2.2	2.1.1							
3.	3.1	3.1.1							
	3.2	3.2.1							
	3.3	3.3.1							
		3.3.2							
	3.4	3.4.1							
		3.4.2							
3.4.3									
4.	4.1	4.1.1							
		4.1.2							
		4.1.3							
		4.1.4							
		4.1.5							

5. FINANČNÁ ČASŤ

5.1. Finančný plán na celú realizáciu PRO.

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu Programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal Program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia. Táto časť sa bude konkretizovať v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Program rozvoja obce Hlivišťa
Programovacie obdobie 2024 – 2030

Tabuľka č. 15: Harmonogram realizácie s výškou finančných nárokov

Priorita	Opatrenie	Aktivita	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Celkom €	
1.	1.1	1.1.1								300 000	
		1.1.2								200 000	
		1.1.3								40 000	
	1.2	1.2.1								14 000	
	1.3	1.3.1									27 000
		1.3.2									100 000
	1.4	1.4.1								80 000	
2.	2.1	2.1.1								300 000	
	2.2	2.1.1								35 000	
3.	3.1	3.1.1								3 000	
	3.2	3.2.1								2 000	
	3.3	3.3.1									100 000
		3.3.2									200 000
	3.4	3.4.1									30 000
		3.4.2									20 000
		3.4.3									100 000
4.	4.1	4.1.1								14 000	
		4.1.2								25 000	
		4.1.3								70 000	
		4.1.4								25 000	
		4.1.5								40 000	

5.2. Riziká implementácie a ich prevencia

Strategické zámery bude možné naplňať, keď sa nebude meniť neustále dotačná politika a bude ľahšie môcť získať finančné zdroje z fondov EÚ, nakoľko obec z vlastných prostriedkov nebude mať možnosť naplňať svoje strategické ciele.

6. ZÁVER

PRO Hlivišťa. je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. PRO je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby. Predmetný PRO Hlivišťa bol schválený na zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Hlivišťa dňa: 10.12.2024 uznesením OZ č. 59/2024 a zverejnený na web stránke obce Hlivišťa .

pečiatka obce

Mgr. Miroslav Džuba
starosta obce

7. PRÍLOHY PRO

7.1. Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)
Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska.
Sociologický časopis/Czech Sociological Review, 2008, Vol. 44, No. 2
Inštitút priestorového plánovania (2016): Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí. Bratislava: september 2016.
Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 Korec, P. (2005): Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s. MDVRR (2015): Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s. PHSR Košického samosprávneho kraja 2023-2027
Register pozemkových spoločností
Register účtovných závierok
Súvaha obce Hlivišťa k 31.12.2023
Štatistický úrad Slovenskej republiky
Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Bratislava: január 2020.
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Územný plán obce Hlivišťa
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
Výkaz ziskov a strát obce Hlivišťa k 31.12.2023
Weisová, D., Bernátová, M. (2012): Strategické plánovanie samosprávy. Žilina: Municipalia, 2012.
Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení
Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk	www.maps.google.com
datacube.statistics.sk	www.minv.sk
datacube.statistics.sk/SODB/	www.orsr.sk
www.orst.sk	cp.atlas.sk
www.pamiatky.sk	uzemia.enviroportal.sk
www.registeruz.sk	www7.statistics.sk
https://gis.nlsk.org/islhp/#lesnictvo	www.ives. vs.sk/heraldreg
statdat.statistics.sk	www.obechlivistia.sk
www.beiss.sk	www.zrsr.sk
www.cdb.sk	